Buyurun Sayın Aydın. (AK Parti sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI MEHMET AYDIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mevcut Anayasa'mız, hepimizin gayet iyi bildiği gibi, cumhuriyetimizi demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olarak tanımlıyor. Elbette ki, laiklik, bir hukuk ilkesi olarak, cumhuriyetimizin bir başarısıdır, bu konuda en ufak bir tereddüt yoktur. Ne var ki, bu husus, "laisite" ışığında açıklanabilecek bazı düşünce ve uygulamaların yakın ve etkin tarihimizde gerilere gittiği gerçeğini bir tarafa itme anlamına gelmez. Laiklikte önemli bir anlayış ve uygulama alanı olan -Sayın Yalçınbayır da bu konuya temas etti- din ve vicdan hürriyeti bizim medeniyetimizin ana kaynaklarında vardır, Selçuklu'nun, Osmanlı'nın tarihî tecrübesinde de vardır. Bu bağlamda, Osmanlı millet sistemini, diğer adıyla Osmanlı barış sistemini hatırlamak yeterlidir. Bu var olma, yakın ve etkin tarihimizde çok daha belirgin bir hâle gelmiştir. Gerek Tanzimat yenileşmesinde gerek meşruti yönetim tecrübelerinde seküler alan gözle görülür bir genişleme ve zenginleşme kazanmıştır. Bu, hukuk alanında olmuştur, iç ve dış siyaset alanında olmuştur, eğitim alanında olmuştur, sosyal hayatta olmuştur. Olmuş olanlar bütünlük arz eden tutarlı bir yapı içinde mi olmuştur sorusuna hayır diye cevap vermemiz gerekiyor. Bunun tutarlı bir bütünlük içinde olabilmesi, bizi cumhuriyete götüren pek çok şartların oluşmasına, pek çok imkânın gerçeklik kazanmasına, gerçeklik alanına çıkmasına ve neticede Mustafa Kemal'in, Atatürk'ün büyük ufku içinde toplanan millî iradenin kararına bağlı olmuştur. Ben, huzurunuzda "Niçin laiklik?" konusu yahut sorusuna cevap niteliğinde olduğunu düşündüğüm birkaç noktayı dile getirmek istiyorum.

Bir hukuk ilkesi olarak laiklik, öncelikle, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetini -Anayasa'dan aldığım terimlerle ifade ediyorum- güvence altına alır. Dolayısıyla, temel hak ve hürriyetleri zedelememek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmaya yönelmemek kaydıyla, ibadet, dinî ayin ve törenlerin icrası da aynı şekilde güvence altına alınmıştır. "Kimse, ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz, dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz." (Madde 24) Aynı hak ve hürriyetler, devletin gözetim ve denetimi altında yürütülen din eğitimi ve öğretimi konularında da geçerliliğini korur. Anayasa'mızın 24'üncü maddesi, öğretim ile eğitim arasında ince bir ayrım yapar. Din kültürü ve ahlak öğretimini -ki, maalesef çok yanlış anlaşılan bir konu olmuştur hem yurt içinde hem yurt dışında- ilköğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasına yerleştirir; öte yandan, din eğitimi ise, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlı olarak formüle edilir ve hayata getirilir. Yine aynı madde, dinin veya din duygularının yahut dince kutsal sayılan şeylerin istismar edilmesini ve kötüye kullanılmasını da açıkça, kesinkes yasaklar. Yeri gelmişken şunu ifade edeyim ki, Anayasa'mızın 24'üncü maddesi, din eğitimi konusunda çok geniş bir alan açmakta ve çok farklı modellerin geliştirilmesi ve uygulanmasına imkân sağlamaktadır.

İkinci olarak, laiklik, Türkiye'nin iki asra yakın bir süredir yaşamakta olduğu asrileşme süreciyle de doğrudan ilgilidir. Yakın ve etkin tarihimizde, planlı, programlı bir çağdaşlaşma, yani modernleşme projesi "yanlış din anlayışlarının ve yorumlarının etkili olmadığı bir politik alanın varlığı"nı gerekli kılıyordu.

Burada size Atatürk'ün iki tarihî ifadesini hatırlatmak istiyorum. O şöyle diyordu: "Asrileşmeyi, yani, modernleşmeyi kâfirlik zannedenlerin önüne geçmek icap ediyor. Çünkü, asıl kâfirlik onların bu zannıdır, bu kanaatidir." Biraz önce kullandığım "yanlış din anlayış ve yorumları" ifadesinin altını çizmek istiyorum. Çünkü, çağdaşlaşmanın hızını kesen, dinin kendisi değil, işte o yanlış anlayışlar ve yanlış yorumlardı, dinin kendisi olamazdı. Atatürk de bunu zaten çok açıkça ifade ediyordu: "İslam, akla, ilme ve fenne tam manasıyla tetabuk etmektedir. Onun içindir ki en son din olmuştur ve en kâmil din olmuştur." diyordu. Atatürk'e göre, burada önemli olan, din işleri ile devlet işlerinin açıkça tefrik edilmesiydi.